

Aan
Van

Staatssecretaris van BZK
dgDOO

nota

Voorstel aanbieding SEO-rapport Arbeidsvoorwaarden
publieke sector

TER BESLUITVORMING

Nota actief openbaar

Ja

Onze referentie

2023-0000726029

Datum

29 november 2023

Opgesteld door

[Redacted]

Samengewerkt met

Bijlage(n)

2

Aanleiding

- Onderzoeksbureau SEO heeft in opdracht van BZK generiek onderzoek naar de arbeidsvoorwaarden in de (semi)publieke sectoren uitgevoerd. In het onderzoek zijn de kabinetssectoren (Rechterlijke Macht, Defensie, Politie en Rijk), de onderwijssectoren en de zorg in zijn totaliteit meegenomen.
- Ons voorstel is dat u het definitieve rapport naar de TK stuurt met een beknopte begeleidende aanbiedingsbrief. Dit voorstel wordt ambtelijk gesteund door de verschillende bij het onderzoek betrokken ministeries.

Geadviseerd besluit

- U wordt verzocht de aanbiedingsbrief (bijlage 2) te ondertekenen, zodat het onderzoek en de aanbiedingsbrief aan de TK kunnen worden verzonden.
- Na aanleiding van het PO van 18 december met DGDOO is de aanbiedingsbrief aangevuld (zo wordt expliciet benoemd dat het onderzoek niet ingaat op eventuele beloningsverschillen tussen functies).

Kern

Onder andere na aanleiding van advies van het SER-advies "*Waardevol werk: publieke dienstverlening onder druk*" hebben we vanuit BZK een update van de arbeidsvoorwaardenvergelijking laten uitvoeren voor de (semi)publieke sectoren. Middels een begeleidingscommissie zijn de andere ministeries/werkgevers betrokken, inclusief de decentrale overheden en het onderwijsveld.

Uit het onderzoek blijkt dat over het algemeen de gemiddelde bruto uurlonen in de (semi)publieke sectoren in 2022 vergelijkbaar waren met die van de best vergelijkbare werknemers in andere sectoren. De vergeleken secundaire arbeidsvoorwaarden zijn in de (semi)publieke sectoren over het algemeen ruimer dan in de private sectoren¹. Het algemeen beeld uit het onderzoek verrast niet en geeft geen aanleiding tot (generieke) beleidsmaatregelen.

Toelichting

Het onderzoek maakt gebruik van de matchingsmethode voor de bruto uurloon vergelijking. Voor ieder jaar en voor elke werknemer wordt de best vergelijkbare werknemer gezocht buiten de eigen publieke deelsector op basis van geslacht,

¹ Hiervoor zijn 10 cao's uit de private sector vergeleken.

leeftijd, herkomst, opleidingsniveau, regio, contractsoort en deeltijdfactor. Zo wordt achterhaald wat een werknemer zou kunnen verdienen in een andere sector (op basis van deze achtergrondkenmerken). De vergelijking is per jaar gemaakt tussen 2013 en 2022.

Onze referentie

2023-0000726029

Datum

29 november 2023

De volgende methodologische aandachtspunten zijn van belang bij de interpretatie van de onderzoeksresultaten:

- verschillen in gerapporteerde (bruto) uurlonen kunnen mede verklaard worden door timings- en samenstellingseffecten: de timing van cao-loonafspraken speelt een rol, hetzelfde geldt voor veranderingen in het personeelsbestand. Deze effecten zijn in de gehanteerde onderzoeksmethode niet uit te splitsen;
- er is niet vergeleken op basis van functie(zwaarte), beroepsniveau, opleidingsrichting of een specifieke sector. Over functies en het beroepsniveau is onvoldoende (betrouwbare) data beschikbaar. Bovendien zijn veel functies in de (semi)publieke sectoren dermate specifiek dat er in andere sectoren niet of nauwelijks een vergelijkbare functie bestaat. Met welke functie zou bijvoorbeeld een leraar of een verpleegkundige vergeleken moeten worden?

Inzoomend op sector Rijk, de sector waar u werkgeversverantwoordelijkheid voor draagt:

- Er is geen substantieel verschil gevonden in de beloning tussen werknemers bij het Rijk en de best vergelijkbare werknemers in andere sectoren.
- Door datarestricties zijn niet alle werknemers meegenomen. Het opleidingsniveau van met name werknemers van 35 jaar en ouder met een MBO-diploma ontbreekt, waardoor deze niet in de matching zitten. Dit is bij een groot aantal sectoren het geval.
- De totale loonontwikkeling over 2013-2022 ligt iets hoger dan de loonontwikkeling van vergelijkbare werknemers in andere sectoren. Dit kan komen doordat de 'inhaalslag' na de periode van nullijn (tussen 2010-2014) onderdeel is van de onderzochte periode.
- In de uitsplitsing naar achtergrondkenmerken/maatmensen valt op (in tegenstelling tot wat we hadden verwacht) dat hoger opgeleiden en oudere werknemers meer verdienen dan hun counterpart in andere sectoren, terwijl jongere en lager opgeleide werknemers juist minder verdienen. In het rapport worden hier enkele mogelijke verklaringen voor gegeven.
- Tot slot blijkt het Rijk een ruimere invulling van de onderzochte secundaire arbeidsvoorwaarden te hebben dan in de private sector. Afgaande op een kwalitatieve vergelijking van een tiental cao's in de private sector, heeft men bij het Rijk een kortere voltijd werkweek, ruimere verlofregelingen en meer aandacht voor duurzame inzetbaarheid.

Krachtenveld

- Het onderzoek is door BZK uitgezet, vanuit de coördinerende rol binnen de arbeidsvoorwaardenvorming in de publieke sector (excl. zorg). In de begeleidingscommissie hadden verschillende ministeries zitting vanuit coördinerende verantwoordelijkheid (OCW, VWS) of de werkgeversrol (Defensie, J&V). Ook het onderwijsveld en de decentrale overheden waren in de begeleidingscommissie vertegenwoordigd.
- In de aanbiedingsbrief wordt gewezen op de verantwoordelijkheidsverdeling: het zijn de sociale partners in de verschillende (semi)publieke sectoren die

afspraken maken over arbeidsvoorwaarden. Zij kunnen met de resultaten uit het onderzoek hun voordeel doen. Gelet op de demissionaire status van het kabinet is een beleidsmatige weging van de uitkomsten aan een volgend kabinet.

- ☒ Het ministerie van VWS heeft voor de deelsectoren in de zorg aanvullend onderzoek laten uitvoeren, ook dit onderzoek is met de TK gedeeld.

Onze referentie
2023-0000726029

Datum
29 november 2023

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

N.v.t.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Kamerbrief aanbieding SEO-rapport arbeidsvoorwaarden publieke sector	
2	Eindrapport Arbeidsvoorwaarden publieke sector	